

DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 12 lipca 1946 r.

Nr 30

TREŚĆ:

D E K R E T Y:	
Poz. 192	— z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa 347
193	— z dnia 13 czerwca 1946 r. o zmianie dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o postępowaniu doraźnym 353
194	— z dnia 25 czerwca 1946 r. o przystosowaniu przepisów o postępowaniu doraźnym do postępowania przed sądami wojskowymi 354

192

D E K R E T

z dnia 13 czerwca 1946 r.

o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa.

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

R o z d z i a ł I.

Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu publicznemu.

Art. 1. § 1. Kto dopuszcza się gwałtownego zamachu na jednostkę sił zbrojnych polskich lub sprzymierzonych,

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 lub więzienia dożywotniego.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się gwałtownego zamachu na posła do Krajowej Rady Narodowej, członka innej rady narodowej, urzędnika państwowego lub samorządowego, osobę należącą do sił zbrojnych polskich lub sprzymierzonych albo członka związku zawodowego, organizacji politycznej albo organizacji społecznej o znaczeniu ogólnopństwowym podczas lub z powodu pełnienia przez nich obowiązków albo z powodu ich stanowiska lub przynależności do organizacji lub sił zbrojnych.

§ 3. Jeżeli z czynu określonego w § 1 lub § 2, wynikła śmierć lub ciężkie uszkodzenie ciała albo jeżeli sprawca dopuścił się gwałtownego zamachu przy użyciu broni lub w innych okolicznościach szczególnie niebezpiecznych,

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 10 lub dożywotnio albo karze śmierci.

Art. 2. Kto publicznie bądź nawołuje do popełnienia zbrodni, określonej w art. 1, bądź ją pochwała,

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 3.

Art. 3. Kto dopuszcza się aktów sabotażu przez:

1) niszczenie lub czynienie niezdatnymi do użytku zakładów lub urządzeń użyteczności

publicznej albo komunikacji publicznej bądź urzędzeń służących obronie Państwa Polskiego lub sprzymierzonego;

2) uniemożliwienie lub utrudnienie prawidłowego działania zakładów lub urzędzeń wymienionych w pkt 1);

3) wytwarzanie wbrew warunkom umówionej dostawy dla wojska przedmiotów zupełnie lub w znacznym stopniu niezdatnych do użytku,

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 3 lub dożywotnio albo karze śmierci.

Art. 4. § 1. Kto bez zezwolenia wyrabia, gromadzi lub przechowuje broń palną, amunicję, materiały lub przyrządy wybuchowe albo inne przedmioty mogące spowodować niebezpieczeństwo powszechne,

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 lub dożywotnio albo karze śmierci.

§ 2. W przypadkach mniejszej wagi sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary albo nawet od kary uwolnić.

Art. 5. Obywatel polski, który wchodzi w porozumienie z osobą działającą w interesie obcego rządu lub obcej organizacji w celu działania na szkodę Państwa Polskiego,

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5.

Art. 6. Obywatel polski, który w związku z działalnością na szkodę Państwa Polskiego przyjmuje od osoby działającej w interesie obcego rządu lub obcej organizacji dla siebie albo innej osoby korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę bądź takiej korzyści żąda,

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 lub dożywotnio albo karze śmierci.

Art. 7. Kto, działając na szkodę Państwa Polskiego, gromadzi lub przekazuje wiadomości, dokumenty lub inne przedmioty stanowiące tajemnicę państwową lub wojskową,

obszarze członków porozumienia (art. 13 § 2) lub związku (art. 14), nie zawiadomi natychmiast o tym władzy powołanej do ścigania przestępstw,

podlega karze więzienia do lat 10.

§ 3. W przypadkach mniejszej wagi sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary albo nawet od kary uwolnić.

§ 4. Nie popełnia przestępstwa, kto zaniecha zawiadomienia, jeżeli z towarzyszących okoliczności miał dostateczną podstawę do przypuszczenia, że władza wie o przestępstwie.

§ 5. Sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary lub nawet od kary uwolnić tego, kto zaniecha zawiadomienia z obawy przed odpowiedzialnością karną, grożącą jemu samemu albo jego małżonkowi, krewnym w linii prostej lub rodzeństwu. Nadzwyczajnego złagodzenia kary lub uwolnienia od kary nie stosuje się względem osób, wymienionych w § 2.

R o z d z i a ł II.

Przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu.

Art. 19. Kto przemocą lub groźbą karalną wywiera wpływ na czynności rad narodowych bądź tym czynnościom przeszkadza,

podlega karze więzienia.

Art. 20. Kto udaremnia lub utrudnia wprowadzenie w życie reformy rolnej lub nawołuje do czynów, skierowanych przeciw jej wykonaniu, albo publicznie pochwała takie czyny,

podlega karze więzienia.

Art. 21. § 1. Kto złośliwie uchyla się od ciężącego na nim z mocy ustawy powszechnego obowiązku świadczenia rzeczowego albo spełnienie takiego obowiązku, ciężącego na innej osobie, utrudnia lub udaremnia albo publicznie nawołuje do uchylania się od obowiązku takiego świadczenia,

podlega karze więzienia do lat 5 lub aresztu.

§ 2. Kto, mając obowiązek ściągania świadczeń rzeczowych, obowiązku tego nie dopełnia,

podlega karze więzienia.

Art. 22. Kto rozpowszechnia fałszywe wiadomości, mogące wyrządzić istotną szkodę interesom Państwa Polskiego bądź obniżyć powagę jego naczelnich organów,

podlega karze więzienia do lat 5 lub aresztu.

Art. 23. § 1. Kto rozpowszechnia lub w celu rozpowszechnienia sporządza, przechowuje lub przewozi pisma, druki lub wizerunki, nawołujące do popełnienia zbrodni lub pochwalające zbrodnię, lub których treść ma pozostawiać tajemnicą wobec władzy państwowej albo które zawierają fałszywe wiadomości, mogące wyrządzić istotną szkodę interesom Państwa Polskiego bądź obniżyć powagę jego naczelnich organów,

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 3.

§ 2. Jeżeli czyn, określony w paragrafie poprzedzającym, spowodował wielką szkodę dla Państwa, sprawca

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 lub więzienia dożywotniego.

Art. 24. § 1. Kto przechowuje pisma, druki lub wizerunki, wymienione w art. 23,

podlega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Nie popełnia przestępstwa, kto przechowuje takie przedmioty w celach usprawiedliwionych jego zawodem.

Art. 25. Kto znieważa, uszkadza lub usuwa wystawione publicznie:

- 1) godło, chorągiew lub inny znak państwowy polski albo państwa sprzymierzonego;
- 2) pomnik lub inne dzieło, wzniesione w celu uczczenia lub upamiętnienia zdarzeń lub osób,

podlega karze więzienia do lat 5 lub aresztu.

Art. 26. Kto znieważa lub uszkadza zwłoki bądź miejsce spoczynku żołnierza Wojska Polskiego lub sprzymierzonego albo osoby, która padła ofiarą zbrodniczych działań faszystowskich,

podlega karze więzienia do lat 5 lub aresztu.

Art. 27. Jeżeli sprawca czynu, określonego w art. 25 lub 26, działa w okolicznościach szczególnie obciążających,

podlega karze więzienia do lat 10.

Art. 28. Kto publicznie ży, wyszydza lub poniża Naród Polski albo Państwo Polskie w okolicznościach, mogących wywołać szczególne zgorszenie lub oburzenie,

podlega karze więzienia do lat 10.

Art. 29. Kto publicznie ży, wyszydza lub poniża ustrój Państwa Polskiego albo pochwała faszizm lub jakąkolwiek jego odmianę albo zbrodnie faszystowskie lub też publicznie nawołuje do ich popełnienia bądź do wprowadzenia w Polsce instytucji o celach faszystowskich,

podlega karze więzienia do lat 10.

Art. 30. Kto publicznie nawołuje do waśni narodowościowych, wyznaniowych lub rasowych albo je pochwała,

podlega karze więzienia do lat 5.

Art. 31. § 1. Kto publicznie ży, wyszydza lub poniża grupę ludności albo poszczególną osobę z powodu przynależności narodowościowej, wyznaniowej lub rasowej,

podlega karze więzienia do lat 5 lub aresztu.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto narusza nietykalność cielesną lub zadaje lekkie uszkodzenie ciała człowiekowi z powodu jego przynależności narodowościowej, wyznaniowej lub rasowej.

Art. 32. Kto dopuszcza się czynu przestępnego skierowanego przeciwko grupie ludności lub poszczególniej osobie z powodu przynależności narodowościowej, wyznaniowej lub rasowej, jeżeli z czynu tego wynikła śmierć lub ciężkie uszkodzenie ciała albo nastąpiło zakłócenie normalnego biegu życia publiczne-

niem, jeżeli powiadomił o tym władzę, powołaną do ścigania przestępstw, zanim władza ta dowiedziała się o tym, lub najpóźniej przy pierwszym przesłuchaniu w toku postępowania karnego ujawnił prawdę.

Art. 48. Jeżeli ze zbrodni lub umyślnego występku wynikła albo wyniknąć mogła szkoda w zakresie prawidłowego funkcjonowania środków komunikacji publicznej lub bezpieczeństwa osób albo mienia w związku z przewozem takimi środkami, sąd, gdy za dane przestępstwo ustawa przewiduje karę niższą, wymierza karę więzienia.

Art. 49. § 1. W razie skazania na karę śmierci lub więzienia dożywotniego, jak również w razie skazania za przestępstwa, określone w art. 1 § 3 i art. 16 § 1, sąd orzeka, jako karę dodatkową, przepadek całego majątku skazanego.

§ 2. W razie skazania na karę więzienia sąd może orzec utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych oraz przepadek majątku skazanego w całości lub określonego przedmiotu majątkowego.

§ 3. W razie skazania na karę śmierci lub na karę więzienia sąd może orzec przepadek majątku osób pozostających ze skazanym we wspólności małżeńskiej lub rodzinnej, z wyłączeniem jednak majątku tych osób, pochodzącego z ich dorobku własnego lub spadku albo darowizny, nie pochodzącej od skazanego.

§ 4. Przepadły majątek przechodzi na własność Skarbu Państwa z zastrzeżeniem praw osób trzecich, nie przenoszących wartości przepadłego majątku.

§ 5. Przepadek nie dotyczy przedmiotów, wyłączonych z mocy prawa spod egzekucji.

Art. 50. § 1. Do przestępstw, objętych niniejszym dekretem, sądy wojskowe stosują przepisy części ogólnej kodeksu karnego Wojska Polskiego.

§ 2. Karę więzienia za przestępstwa, określone w dekreście niniejszym oraz w art. 85—88 kodeksu karnego Wojska Polskiego, wymierza się w granicach od 6 miesięcy do lat 15, a karę aresztu od tygodnia do lat 5, również gdy orzekają sądy wojskowe.

§ 8. Zamiast przepisów rozdziału X oraz art. 54 i 55 kodeksu karnego Wojska Polskiego sądy wojskowe do przestępstw, wskazanych w § 2, stosują przepisy rozdziału IX oraz art. 59 kodeksu karnego 1932 r.

R o z d z i a ł V.

Przepisy o postępowaniu.

Art. 51. W sprawach o przestępstwa, przewidziane w rozdziale I niniejszego dekretu oraz w art. 85—88 kodeksu karnego Wojska Polskiego, właściwe są sądy wojskowe także względem osób podlegających orzecznictwu sądów powszechnych, jednak w przypadkach przestępstwa z art. 14 niniejszego dekretu tylko o tyle, o ile związek ma na celu jedno z wyżej wskazanych przestępstw.

Art. 52. § 1. Sprawy o przestępstwa, przewidziane w dekreście niniejszym, o ile sprawca nie podlega odpowiedzialności przed sądami wojskowymi, rozpoznają sądy okręgowe w składzie jednego sędziego, jako przewodniczącego, i dwóch ławników z listy, ustalonej przez prezydium wojewódzkiej rady narodowej, właściwej ze względu na siedzibę sądu okręgowego.

§ 2. Sąd nie przestaje być właściwy, jeżeli na podstawie okoliczności, które wyszły na jaw w toku rozprawy, zachodzi potrzeba zmiany kwalifikacji czynu, zarzucanego oskarżonemu, na przestępstwo nie objęte niniejszym dekretem.

Art. 53. W każdym sądzie okręgowym tworzy się wydział powołany do rozpoznawania spraw określonych w art. 52.

Art. 54. § 1. Ławnicy w sprawowaniu swego urzędu są niezawisli i podlegają tylko ustawom.

§ 2. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości określi bliżej tryb powołania ławników oraz ich prawa i obowiązki.

Art. 55. § 1. W sprawach o przestępstwa, określone w dekreście niniejszym, o ile należą do właściwości sądów wojskowych, postępowanie przygotowawcze prowadzą organa bezpieczeństwa publicznego, jeżeli nie zostało lub nie zostanie wszczęte postępowanie przez prokuratora wojskowego.

§ 2. Nad postępowaniem przygotowawczym, prowadzonym przez organa bezpieczeństwa publicznego, sprawuje nadzór prokurator wojskowy.

§ 3. Po ukończeniu postępowania przygotowawczego organa bezpieczeństwa publicznego przesyłają akta sprawy właściwemu prokuratorowi wojskowemu.

Art. 56. § 1. W sprawach o przestępstwa, objęte dekretem niniejszym, a nie należące do właściwości sądów wojskowych, stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu postępowania karnego z poniżej wskazanymi zmianami.

§ 2. Przepisy art. 55 dekretu niniejszego mają odpowiednie zastosowanie.

Art. 57. W postępowaniu przygotowawczym, prowadzonym przez organa bezpieczeństwa publicznego:

- 1) organa bezpieczeństwa publicznego zawiadamiają niezwłocznie prokuratora o rozpoczęciu każdego dochodzenia;
- 2) odmowa ścigania lub umorzenie dochodzenia przez organa bezpieczeństwa publicznego wymaga zgody prokuratora;
- 3) postanowienia w przedmiocie zastosowania środków zapobiegawczych, wszczęcia śledztwa, przedłużenia w toku dochodzenia aresztu, przepadku kaucji lub ściągnięcia sumy poręczenia wydaje prokurator;
- 4) oficerowie śledczy bezpieczeństwa publicznego korzystają z praw służących według kodeksu postępowania karnego sędziom śledczym z wyjątkiem prawa wydawania postanowień przewidzianych w pkt 3);

5) jeżeli doprowadzenie zatrzymanego do prokuratora jest połączone z niewspółmiernymi trudnościami, stosuje się przepis art. 168 kodeksu postępowania karnego.

Art. 58. W toku postępowania przygotowawczego prokurator korzysta z praw, które służą według kodeksu postępowania karnego zarówno prokuratorowi, jak i sędziemu śledczemu, przy czym przepis art. 57 pkt 5) ma zastosowanie.

Art. 59. Gdy do rozpoznania zażaleń na postanowienia sądu okręgowego właściwy jest według kodeksu postępowania karnego sąd apelacyjny, zażalenia te rozstrzyga ostatecznie sąd okręgowy w składzie dwóch sędziów i trzech ławników.

Art. 60. Na postanowienia i zarządzenia prokuratora służy stronom zażalenie, które rozstrzyga ostatecznie sąd okręgowy.

Art. 61. Od wyroków sądów okręgowych służy stronom kasacja do Sądu Najwyższego.

Art. 62. Jeżeli Sąd Najwyższy uzna, że nie ma obrazy przepisów postępowania sądowego, a zachodzi nieprawidłowe zastosowanie ustawy przy określeniu przestępstwa lub wymierzeniu kary, może, uchylając wyrok, sam orzec co do istoty sprawy. Sąd Najwyższy nie jest związany w tym przypadku karą, orzeczoną w zaskarżonym wyroku, jest natomiast związany ustalonym w wyroku stanem faktycznym; przepis art. 500 lit. a) kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 63. § 1. Sąd Najwyższy, rozpoznając kasację, uchyla wyrok sądu okręgowego niezależnie od wniosku strony, jeżeli poważnie poważne wątpliwości co do prawidłowości ustaleń faktycznych, przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku.

§ 2. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy przez sąd okręgowy przepis art. 500 lit. a) stosuje się odpowiednio.

Art. 64. W sprawach rozpoznawanych przez sąd okręgowy (art. 52) o wznowieniu postępowania zakończonym prawomocnym wyrokiem orzeka Sąd Najwyższy.

R o z d z i a ł VI.

Upoważnienie Ministrów.

Art. 65. Ministra Ziem Odzyskanych oraz Ministra Administracji Publicznej, każdego w jego zakresie działania, upoważnia się do wydawania w drodze rozporządzeń przepisów, dotyczących obrotu i rozporządzania mieniem w związku z przesiedlaniem ludności.

Art. 66. Ministra Ziem Odzyskanych upoważnia się do wydawania rozporządzeń w przedmiocie zakazu wywozu mienia ruchomego z obszaru Ziem Odzyskanych.

R o z d z i a ł VII.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 67. § 1. Sprawy o przestępstwa, do których stosuje się przepisy prawa material-

nego, zawarte w niniejszym dekrete (art. 2 kodeksu karnego 1932 r. i art. 2 kodeksu karnego Wojska Polskiego) toczą się według przepisów procesowych tego dekretu.

§ 2. Sprawy, wszczęte na podstawie dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 300), toczą się dalej według przepisów procesowych niniejszego dekretu, chyba że rozpoczęto już rozprawę główną w pierwszej instancji.

Art. 68. Na czas trwania mocy obowiązującej niniejszego dekretu zawieszają się moc prawną przepisów kodeksu karnego 1932 r. w zakresie unormowanym w niniejszym dekrete, a które obowiązywały przed wejściem w życie dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa.

Art. 69. Z dniem wejścia w życie niniejszego dekretu traci moc obowiązującą dekret z dnia 16 listopada 1945 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 300).

Art. 70. Do czasu wydania rozporządzenia, przewidzianego w art. 54 § 2, zachowują moc obowiązującą przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 listopada 1945 r. o trybie powoływania oraz o prawach i obowiązkach ławników w postępowaniu doraźnym i w sprawach o przestępstwa szczególnie niebezpieczne w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 303).

Art. 71. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrom: Sprawiedliwości, Obrony Narodowej, Bezpieczeństwa Publicznego, Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych.

Art. 72. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Krajowej Rady Narodowej:
Bolesław Bierut

w/z Prezes Rady Ministrów i Minister
Ziem Odzyskanych:
Władysław Gomułka

Minister Sprawiedliwości:
Henryk Świątkowski

Minister Obrony Narodowej:
Michał Żymierski
Marszałek Polski

Minister Bezpieczeństwa Publicznego:
Stanisław Radkiewicz

Minister Administracji Publicznej:
Władysław Kiernik